

Ковальчук Тетяна Іванівна,
заступник Міністра внутрішніх справ
України, кандидат політичних наук

СТАН ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ОРГАНАМИ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ У 2018 РОЦІ

Корупція залишається однією з найбільших загроз для розвитку демократії в Україні. Вона завдає безумовної шкоди інтересам суспільства й держави загалом. Тому стан протидії корупції постійно перебуває в полі зору Президента України, громадськості, законодавчої, виконавчої та судової влади.

Згідно з рейтингом конкурентоспроможності 2018 року, складеному The World Economic Forum's, який, використовуючи методологію, пов'язану з індексом сприйняття корупції Transparency International, оцінив рівень корупції в 140 країнах за шкалою від 1 до 100, Україна отримала 30 балів, посівши 109 місце.

Також, за результатами опитування, проведеного в серпні 2018 року Фондом «Демократичні ініціативи» спільно із соціологічною службою Центру Разумкова, 91 % громадян вважає корупцію серйозною проблемою України, причому 61 % опитаних переконані у тому, що це – найбільш серйозна проблема, яка заважає розвитку країни. Лише 4 % опитаних визнають, що проблема корупції існує, але вона не надто серйозна, а надуманою цю проблему вважають 0,5 %. За рік, порівняно з 2017 роком, усвідомлення серйозності проблеми корупції істотно зросло: у вересні 2017 року найбільш серйозною проблемою корупцію вважали 44 %, нині ж – 61 %; не надто серйозною у 2017 році – 12 %, сьогодні – 4 %.

МВС провадить боротьбу з корупцією, використовуючи комплексний підхід: як на тактичному рівні – через Національну поліцію, яка уповноважена протидіяти корупції шляхом виявлення та припинення корупційних проявів, так і на стратегічному рівні – через нову ідеологію відкритості і сервісоорієнтованості, диференційований підхід у кадровій політиці та ефективні механізми взаємодії з суспільством, що сприяють викоріненню корупції на структурному рівні.

Зокрема, на тактичному рівні, протягом 9 місяців 2018 року працівниками органів Національної поліції виявлено та направлено до суду 7899 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. По 5903 з них судами прийнято рішення, у т.ч. по 3392 – накладено штраф. Залишок нерозглянутих у судах протоколів на кінець звітного періоду становить 3864.

До відповідальності судами притягнуто 3392 осіб, з яких 326 – державні службовці, 34 – депутати обласних рад, 1395 – депутати

сільських, селищних та міських рад, 309 – особи місцевого самоврядування, 753 – посадові особи юридичних осіб публічного права, 183 – посадові та службові особи районних та 19 – обласних адміністрацій, 195 – працівники органів Національної поліції, 65 – військовослужбовці, 2 – податківці, 34 – працівники державної кримінально-виконавчої служби, 39 – органів цивільного захисту, 12 – ДПСУ, 21 – митники, 4 – судді.

Найбільше корупційних правопорушень виявлено у бюджетній сфері (389), земельних відносин (79), освіти (82), АПК (24), охорони здоров'я (22), транспорту (18), ПЕК (57), довілля (79), фінансово-кредитній системі (34), тощо. За ст. 172-7 КУпАП кваліфіковано 706 порушень, за ст. 172-6 – 2661, 172-4 – 20 та 172-5 – 2. Сума штрафів становить 3 млн 646 тис 959 грн.

Крім цього, протягом 9 місяців 2018 року працівниками органів Національної поліції виявлено 2585 кримінальних корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, кримінальні провадження за якими закінчені розслідуванням. З них 2557 направлено до суду з обвинувальним актом, у т.ч. 1687 – тяжких та особливо тяжких. У звітному періоді відносно 795 осіб вирок набрав законної сили, 612 осіб засуджено. Однак, судами позбавлення волі застосовано лише до 42 (6,86 %) осіб, що вказує на їх поблажливе ставлення до цього виду злочинів. Також до 13 осіб (2,2 %) застосовано обмеження волі, до 11 (1,8 %) – арешт, до 7 (1,1 %) – громадські роботи. До більшості засуджених осіб (374 або 61 %) судами застосовано штрафи. Крім цього, з числа засуджених 148 (24,1 %) осіб з різних причин звільнено від відбуття покарання, 12 (1,96 %) – амністовано та 31 (5,1 %) – виправдано. В якості додаткового виду покарання 284 особи з числа засуджених позбавлені права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, 28 – позбавлені військового або спеціального звання, рангу або чину, 18 – оштрафовані, у 23 – конфісковано майно.

З числа осіб, відносно яких вирок набрав законної сили, 90 – посадові особи юридичних осіб публічного права та 59, які виконують організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські обов'язки, 76 – державні службовці, 60 – посадові особи місцевого самоврядування, 93 – працівники органів Національної поліції, 15 – посадові особи райдержадміністрацій, 4 – облдержадміністрацій, 27 – податківці, 17 – працівників державної кримінально-виконавчої служби, 6 – органів цивільного захисту, 26 – військові, 18 – працівники ДПСУ, 20 – митної служби, 1 – прокуратури.

Найбільше учинено корупційних правопорушень особами у бюджетній системі (243), у сфері освіти (108), земельних відносин (103), фінансово-кредитній (12), банківській (27) та охорони здоров'я (55), ПЕК (30), АПК (43), довілля (28), транспорту (49) тощо. Найбільше злочинів кваліфіковано за ст. 191 КК України (581), ст. 368 (583), ст. 364 (196), ст. 369 ч. 2 (220), ст. 364-1 (48), ст. 368-3 (25) та ст. 368-4 (17).

Установлена сума матеріальних збитків – 4 млрд 911 млн 605 тис 011 грн, з них відшкодовано 557 млн 071 тис 371 грн.

На стратегічному рівні Міністерством проведено комплексну роботу щодо попередження корупційних проявів шляхом запровадження антикорупційних механізмів:

- приведення нормативно-правових актів до європейський стандартів;
- відміна отримання суб'єктами господарювання численних дозволів;
- внесення змін до критеріїв оцінки роботи;
- використання під час публічних закупівель системи ProZorro;
- створення сучасної системи надання адміністративних послуг, автоматизація усіх процесів;
- запровадження документів з біометричним електронним носієм та автоматизація усіх пов'язаних з цим процесів;
- децентралізація повноважень;
- запровадження електронних сервісів в режимі он-лайн;
- мінімізація контактів суб'єктів звернення з посадовими особами, оптимізація внутрішніх процесів;
- зменшення переліку документів, необхідних для отримання послуг;
- налагодження системи комунікації з громадянами;
- відкритий конкурсний відбір персоналу.

Логічним продовженням розпочатих якісних змін у правоохоронній сфері та запроваджених антикорупційних механізмів стало затвердження Урядом Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ до 2020 року.

Таким чином, МВС здійснює поступовий перехід від тактичних кроків у протидії корупції до боротьби з передумовами виникнення та джерелами існування цього явища. Спільна ефективна діяльність органів системи МВС та інших правоохоронних органів за підтримки громадянського суспільства і за умови реформи судової системи зможуть забезпечити вихід України на європейський демократичний рівень життя.

Список використаних джерел

1. Global Competitiveness Index 4.0. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/competitiveness-rankings/>.
2. Оцінка проблематики корупції в громадській думці. URL: <https://dif.org.ua/article/otsinka-problematiki-koruptsii-v-gromads>.
3. Звіт про стан протидії корупції – за 9 місяців 2018 року. URL: http://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm.